1. Visie

Baltan visie

De 21ste eeuw confronteert ons met steeds snellere veranderingen en complexiteit. In de zoektocht naar maatschappelijke oplossingen blijft het huidige paradigma van lineaire denkprocessen, geloof in vooruitgang en economisch rendement nog altijd leidend. De vooruitgangsgedachte ziet zowel problemen als mogelijke oplossingen over het hoofd. We moeten daarom deze technologische ontwikkelingen in beschouwing nemen om te voorkomen dat zij ons achteraf voor fundamentele dilemma's stelt.

"We can't solve problems by using the same kind of thinking we used when we created them."

(Albert Einstein)

Om de problemen in onze netwerksamenleving het hoofd te bieden moeten we op zoek naar een nieuwe aanpak. Eén waarbij verbeeldingskracht en empathie een grotere rol spelen. De invloed van digitale technologie, en de vervagende grenzen tussen technologische, sociale, economische en artistieke perspectieven laten zien hoe bestaande disciplines steeds meer met elkaar verstrengeld raken. Deze transitie vraagt erom dat we nieuwe waardes definiëren over de rol en de betekenis van de kunstenaar in de 21ste eeuw.

Nieuwe kennis en inzichten kunnen niet meer alleen worden gehaald uit de gespecialiseerde kennisdomeinen die we eeuwenlang hebben opgebouwd. We zullen op zoek moeten naar nieuwe dwarsverbanden om tot fundamenteel andere ideeën te komen. Kunstenaars en ontwerpers zijn bij uitstek degenen die de wereld met een onbevangen blik bekijken. Zij zijn de relevante critici van onze tijd en gaan complexe vraagstukken aan waar onze samenleving geen antwoorden op heeft. Zij houden ons een spiegel voor en scheppen nieuwe werelden.

Om andere denkpatronen te ontwikkelen moeten we kennis koppelen aan actie. Door alternatieve vormen van samenwerking tussen organisaties, industrie, educatie, burgers en beleidsmakers met kunstenaars en ontwerpers te organiseren, kunnen we nieuwe kennisgebieden met elkaar verbinden. Zo kunnen we een voedingsbodem creëren voor experiment, artistieke expressie en reflectie als basis van het nieuwe vormgeven; van het onderzoeken, het maken en het experimenteren.

De wereld van morgen is een lab.

2. Inleiding Baltan

We beginnen met een kleine geschiedenis van Baltan Laboratories om het huidige werk en de plannen voor de toekomst in perspectief te zetten.

Baltan Laboratories opende in oktober 2008 haar deuren als een proefproject op Strijp S, het voormalig Philipsterrein. In 2013 zette het een eerste stap in de richting van een breder Art Science Lab in het gebouw van het voormalige NatLab (Natuurkundig Laboratorium Philips). Baltan is een anagram van NatLab omdat wij de opzet en werkwijze van NatLab in het midden van de 20ste eeuw als een belangrijke bron van inspiratie ervaren. Het NatLab stond bekend om haar combinatie van toegepast en fundamenteel onderzoek, om het samenwerken met bekende professoren en onderzoekers op allerlei gebieden uit verschillende landen en om de vrijheid die onderzoekers genoten om te experimenteren.

Gilles Holst, de eerste directeur van het beroemde Philips NatLab, zei het al in een van zijn onderzoeksrapporten: onderzoekers zijn het meest succesvol als ze voldoende vrijheid en een open geest hebben. Wij denken dat deze originele visie voor het Natlab snel vergeten wordt in het huidige klimaat van toenemende specialisatie en gerichtheid op direct en praktisch resultaat. Baltan is hét voorbeeld van zo'n plek waar we de vrijheid organiseren om te experimenteren op het snijvlak van technologie, wetenschap, kunst en design. De stad Eindhoven, die zich volop ontwikkelt op het gebied van creatieve en high tech technologie, is het umfeld bij uitstek om deze ambitie waar te maken

Al meteen in het eerste jaar van het bestaan organiseerde Baltan een expertmeeting met de titel The Future of the Lab, om te discussiëren over de rol en de vorm van het laboratorium van de toekomst en het belang van onderzoek en productieruimten voor kunstenaars en hybride professionals die opereren op het snijvlak van kunst en technologie. De resultaten van drie jaar onderzoek zijn gedeeld in de publicatie 'A blueprint for a lab of the Future'.

In 2010 zijn we de samenwerking aan gegaan met lokale partners als het van Abbemuseum en Holst Centre. Ook is een langdurig partnerschap aangegaan met de Fontys ICT-opleiding. Baltan is steeds meer een vast onderdeel van Strijp-S geworden doordat zij het oude gedachtengoed van Philips en het Natuurkundig Laboratorium wist te doen herleven en zichtbaar te maken in de context van nu. Zo maakten we de creatieve potentie en de innovatieve context van dit gebied tastbaar in Eindhoven en daarbuiten. De mogelijkheden om interdisciplinaire en cross-sector experimenten en de daaruit voortkomende kennis kenbaar te maken aan (en te delen met) het publiek op zo'n historisch terrein is uniek voor Eindhoven, en tegelijk kenmerkend voor Baltan.

Er is meer nadruk komen te liggen op wetenschap als integraal onderdeel van onze kernactiviteiten, op het snijvlak van kunst, educatie en industrie. Daarmee leggen we onze focus op het onderzoek en het experiment die zo essentieel zijn voor Baltan. Steeds vaker zien wij vruchtbare samenwerkingen ontstaan tussen kunstenaars en wetenschappers. Beiden treden de wereld met eenzelfde open houding tegemoet. In onze projecten delen zij actief referentiekaders en komen zij tot nieuwe oplossingen en ideeën. Samen met technologen en deelnemers uit het bedrijfsleven en educatieve instellingen, wordt zo steeds meer het speelveld gevormd waarin Baltan haar rol als verbinder en aanjager waar kan maken.

We bestaan bijna 8 jaar en in die tijd hebben we ons ontwikkeld van een proefproject tot een stevig gefundeerd en toch nomadisch laboratorium: een plek voor nieuwe ideeën en voor experimenten die elders niet plaats vinden, door op een andere manier te werken, door onverwachte verbindingen aan te gaan die niet altijd even logisch zijn en soms onderling schuren. Baltan omarmt deze tegenstrijdigheden, slaat nieuwe bruggen door ongebaande paden te bewandelen en de open ruimten tussen verschillende kennisdomeinen te exploreren.

Deze specifieke manier van werken komt voort uit het voormalige NatLab waarin teams van verschillende experts nauw met elkaar samenwerkten. Bij Baltan resulteert deze methodiek in lange termijn programma's waarbij de lokale artistieke context gekoppeld wordt aan urgente ontwikkelingen en uitdagingen wereldwijd. Op deze manier creëert Baltan een unieke positie in het lokale en internationale ecosysteem en probeert zij haar ambitie waar te maken door doelgericht op haar manier te kijken naar maatschappelijke uitdagingen.

We willen beweeglijk blijven, we blijven een nomade, maar we hebben nu zoveel ervaring dat we ons bestaan verder willen verankeren. We hebben een plek, op Strijp S, we hebben structurele partners vanuit al onze voedingsbodems, we hebben onze eigen werkwijze ontwikkeld en we maken onze ambities waar terwijl we ons gelijktijdig blijven openstellen voor nieuwe ontwikkelingen. Die kenmerken willen we bevestigen en versterken door een nieuwe fase in te gaan. Daarin wordt ons bestaansrecht erkend met structurele financiële support, die ons in staat stelt om onze intensieve onderzoekstrajecten te blijven ontwikkelen en onze toekomstige programmalijnen op duurzame wijze uit te bouwen.

3. Missie

Uit de hiervoor benoemde visie vloeit onze missie voort:

Wij willen door de inzet van artistiek onderzoek op het snijvlak van wetenschappelijke, technologische en artistieke ontwikkelingen bijdragen aan oplossingen (inzichten, kennis, producten, diensten) voor 'real world challenges' op lokaal en internationaal niveau. De waarde van dit artistiek onderzoek als vorm van co-creatie en open innovatie maken we zichtbaar, inzichtelijk en overdraagbaar voor zowel kunst, techniek als samenleving.

4. Strategie

Om onze missie te realiseren hebben we een strategie ontwikkeld die bestaat uit vier onderling verweven kenmerken:

→ Nomade en netwerk

We beschouwen onszelf als onderdeel van een voortdurend verschuivend netwerk zonder één kern of systeem, waarbij alle onderdelen met elkaar verbonden zijn en invloed op elkaar uitoefenen. Deze benadering komt voort uit het Rhizoom denken van Gilles Deleuze: flexibele netwerken zonder centrale kern, ingang of uitgang en gevormd rond inhoud, vaak intuïtief voortkomend uit impliciete kennis *(tacit knowledge)*. Rhizomen blijven zich ontwikkelen zolang er nieuwe verbanden en koppelingen gemaakt worden. En dat is precies wat wij doen. We zeten voortdurende verandering en groei om naar een methodiek voor het ontwikkelen van nieuwe kennis en tools. En we hanteren dezelfde manier van werken binnen dit rhizomatisch denken en handelen bij het aangaan van samenwerkingen met derden. Zo komen visie, missie en strategie bij elkaar.

Baltan beweegt zich in het ecosysteem van de ruimte tussen de verschillende knooppunten en vooral daar waar bestaande kennis ontoereikend is en botst, waar samenhang nog ontbreekt, waar spelers elkaar ten onrechte niet tegen komen. Baltan is een nomade die verbindingen aanjaagt tussen kunst, wetenschap, filosofie en technologie waar ze nog nauwelijks of niet zijn. Deze bewegingsvrijheid is essentieel om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen, ook daar waar ze ternauwernood zichtbaar zijn.

→ Open innovatie/Laboratorium

Om onze beweeglijkheid en 'nomadisch' karakter te behouden werken we 'lean and mean', met een kleine vaste staf. We zetten 'residents' in: tijdelijke plekken voor kunstenaars, ontwerpers, programmeurs en onderzoekers om aan een thema, programma of opdracht te werken. En met 'in kind'-bijdragen van partners die daarmee hun netwerk, kennis en toewijding inzetten.

We werken expliciet in programma's. In deze programma's werken we proces-georiënteerd, in 'road-maps', waarvan we in het begin redelijk gedetailleerd beschrijven welke mijlpalen we hanteren, maar waarin we de rest van de weg globaal weergeven. Ook omdat het landschap in de loop der tijd flink kan veranderen. Onze projecten dienen om binnen de programma's kennis te genereren en te delen.

In programma's brengen we vaak activiteiten uit verschillende invalshoeken samen, voegen we er complementaire activiteiten en expertise bij om zo een versnelling te bewerkstelligen en de inhoud te versterken. Zo is Baltan Laboratories met recht een katalysator en incubator, een versneller van processen waarin ruimte wordt gecreëerd om verschillende scenario's en ideeën uit te testen en die ook mogen mislukken. Het proces is minstens zo belangrijk als de uitkomst. Vaak werken we niet vanuit een vooropgesteld raamwerk, maar staan we open voor het onbekende als sleutel om tot nieuwe inzichten te komen. We zijn een werkplaats voor ideeën, onderzoek en experiment, waarin we een atmosfeer scheppen voor het testen van nieuwe concepten en het maken van combinaties tussen kunst, design, technologie en wetenschap en waar we een andere vorm van kijken proberen te vinden naar maatschappelijke vraagstukken.

→ Platform voor high tech en creatieve industrie

We zijn een platform voor ontmoetingen tussen hightech en de creatieve sector. We brengen twee geheel verschillende werelden bij elkaar die ieder een eigen werkwijze hanteren. We werken volgens geen van beide: om deze ontmoetingen mogelijk te maken ontwikkelden we een eigen set van waarden om een heel eigen vorm van samenwerking te creëren.

In onze open innovatieprocessen starten we met het opbouwen van wederzijds vertrouwen en gaan we uit van wederkerigheid in plaats van de nadruk te leggen op IP (intellectueel eigendom) en eigenaarschap. Naar ons idee belemmert het op voorhand vastleggen van mogelijk eigenaarschap minstens net zo vaak vernieuwing als dat het bevordert. Wij vinden het even belangrijk dat innovatie daadwerkelijk plaatsvindt dan wie het mogelijk maakt.

Waar aan de artistieke kant vaak gehamerd wordt op artistieke vrijheid, op autonomie, op publiekstoegankelijkheid en op 'open source', wordt van uit de commerciële sector de nadruk gelegd bescherming van intellectuele eigendomsrechten, Return on Investment (ROI) en het vastleggen van geheimhouding in Non-Disclosure Agreements (NDA's). Deze potentieel tegenstrijdige uitgangspunten overstijgen we door nieuwe waarden rond samenwerking gezamenlijk te ontwikkelen:

- *Empathie:* het begint met respect en begrip voor elkaars belangen en standpunten, hoe verschillend die ook zijn.
- *Vertrouwen:* ontstaat door open communicatie en het openstaan voor onzekerheid, onvoorspelbaarheid en door onbevooroordeeld en onbevangen te handelen. Er wordt alleen dat vastgelegd wat noodzakelijk is.
- *Wederkerigheid:* van beide kanten wordt waarde ingebracht en samen wordt nieuwe waarde gecreëerd waarvan beiden profiteren. Niemand claimt wat van de ander is.
- *Intuïtie:* het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden verloopt niet langs lineaire wegen. We genereren energie en enthousiasme waardoor mensen stappen zetten buiten de gebaande paden en begrippen, zo ontstaat serendipiteit.

Onze strategie openbaart zich in de manier waarop wij werken. Uiteraard zijn we ons bewust van de belangen die spelen bij onze partners, dus maken we formeel inzichtelijk wie partners zijn in een programma en welke concrete afspraken gelden. Deze leggen we vast in een samenwerkingsovereenkomst.

5. Werkwijze

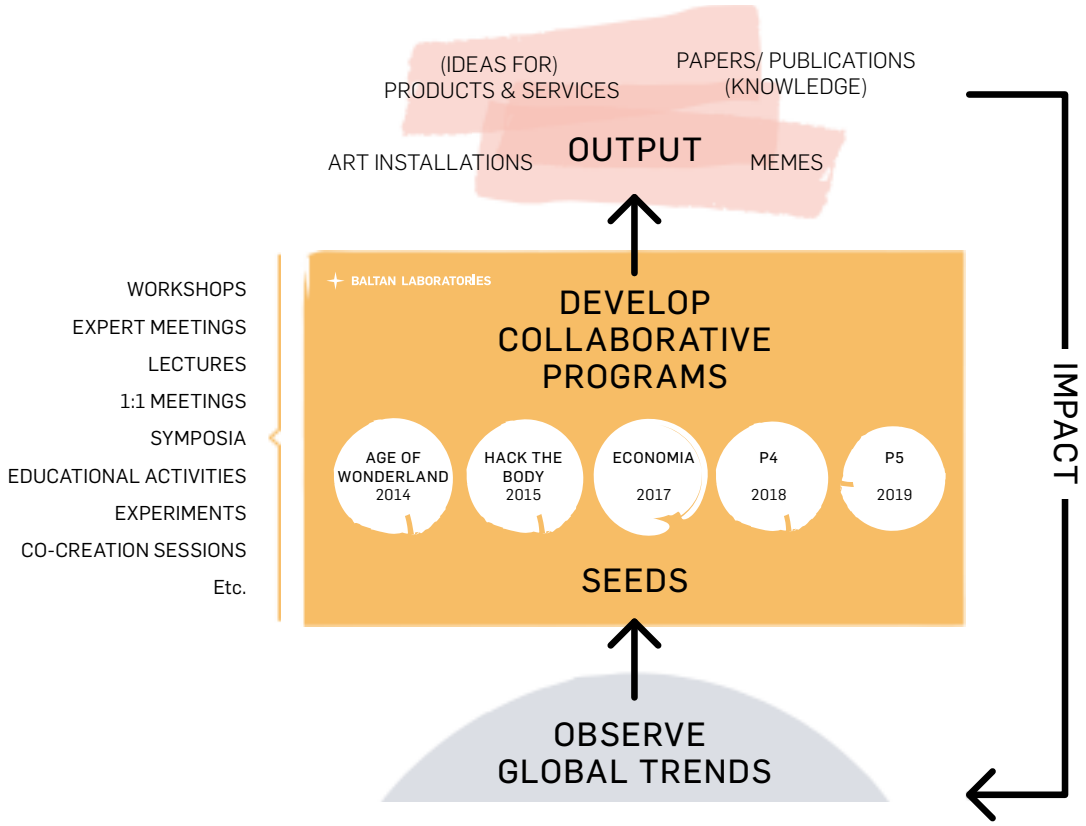

Baltan's basiswerkwijze (zie pag. 7; Seeds en Open Innovatieprogramma's)

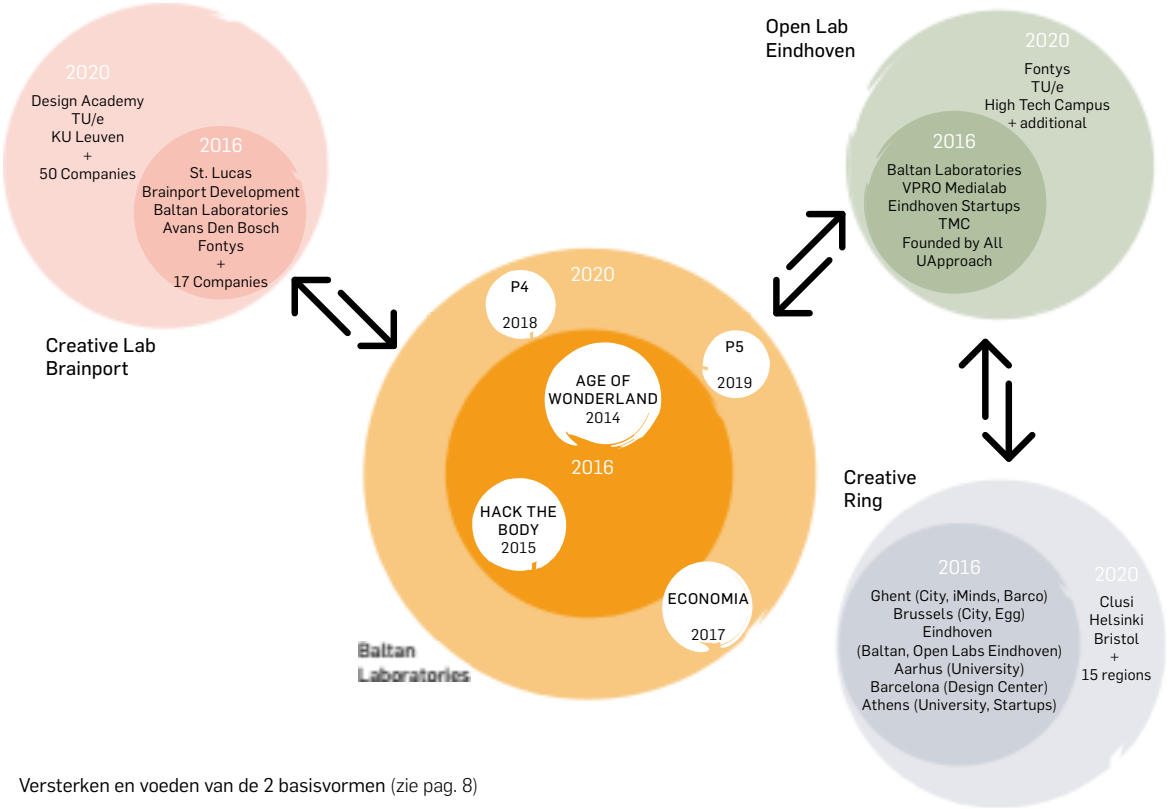

Versterken en voeden van de 2 basisvormen (zie pag. 8)

Wij zijn een laboratorium voor ideeën en onderzoek naar maatschappelijke vraagstukken waarbij wij spelers uit verschillende disciplines met elkaar verbinden om via een artistiek avontuur te komen tot nieuwe inzichten. We specialiseren ons in 'wicked problems', vraagstukken die niet meer vanuit één perspectief zijn op te lossen omdat allerlei onderliggende problemen met elkaar verknoopt zijn en gekenmerkt worden door tegenstrijdige belangen. Artistiek onderzoek samen met de inzet van wetenschap en technologie kan hierop nieuw licht laten schijnen, het probleem van karakter doen veranderen en/of nieuwe mogelijkheden suggereren.

De basiswerkwijze van Baltan Laboratories bestaat uit twee verschillende vormen:

→ Seeds: filling the pipeline

Filling the pipeline is een begrip uit de innovatie: het creeren van ideeën voor toekomstige innovatieprogramma's. Bij Baltan Laboratories betreft het activiteiten waarmee we bestaande of nieuwe ideeën ontwikkelen voor programma's, daarbij gaat het zowel om thema's en vraagstukken als om nieuwe partners en werkmethoden. In Seeds gebruiken we vrije ruimte om te verkennen en te experimenteren. Daarmee blijven we aan de ene kant in de voorhoede van nieuwe ontwikkelingen en spelen we in op de actualiteit, aan de andere kant onderzoeken we of deze 'seeds' de potentie hebben om uit te groeien tot projecten of meerjarige programma's. Zo kunnen we onszelf voortdurend blijven heruitvinden.

→ Open innovatieprogramma's: meerjarige groeiprojecten

Programma's starten met een thema of vraagstuk en een groep onderzoekspartners uit verschillende disciplines. Het zijn bijna altijd publiek-private samenwerkingen die ingericht worden als een open proces met zo min mogelijk belemmeringen door van tevoren gedefinieerde doelen en resultaten. Op gezette tijden herzien we die en stellen we onze doelen opnieuw scherp in dialoog met de partners. Al naar gelang de uitkomsten en de feedback vanuit presentaties en kennisontwikkeling kunnen nieuwe accenten gelegd worden en kan de invalshoek verschuiven in de loop der tijd. Het resultaat kan bestaan uit:

- (Artistieke) Presentaties, evenementen, festivals, installaties
- Kennis vastgelegd in documenten, digitaal platform, publicaties
- Nieuwe opdrachten, producten en/of diensten

- Nieuwe partners en vervolgtrajecten.

Daarnaast werken we op twee manieren aan het versterken en voeden van de twee basisvormen:

→ **Verbindingen en gemeenschappen creëren en versterken**

Er zijn veel meer verbindingen mogelijk tussen, kunst, design, technologie en wetenschap dan degene die we actief nastreven in onze programma's. Wij zetten daarom ook in op het scheppen van een proces en context waarin we verschillende communities, expertises en beschikbare technologie aan elkaar koppelen, zowel online als offline, bijvoorbeeld om tot nu toe versnipperde initiatieven bij elkaar te brengen. Deze inspanningen hebben niet noodzakelijk altijd een rechtstreeks (inhoudelijk) verband met onze programma's. Wel vormen ze een manier om de programma's indirect te voeden of om inzichten uit onze programma's met een bredere community te delen.

→ **Werken in opdracht**

Het is onze werkwijze, expertise en ons multidisciplinaire netwerk wat ons aantrekkelijk maakt voor opdrachtgevers. Opdrachtgevers die onderwerpen en vraagstukken willen onderzoeken die wellicht pas over een aantal jaren te vermarkten producten of diensten opleveren, maar die nu van alle kanten bekeken en doordacht worden om zover te komen.

Om deze opdrachtgevers gepast van dienst te kunnen zijn, is Baltan Laboratories (samen met St Lucas en Brainport Development) medeoprichter van Creative Lab Brainport. Een plek waar studenten en pas afgestudeerden van uiteenlopende opleidingen (MBO, HBO, WO) en uiteenlopende disciplines (kunst, design, wetenschap, technologie) werken aan opdrachten voor klanten (industrie, overheid, cultuur) op een neutrale plek buiten tal van gangbare restricties van de opleidende instellingen.

Structurele samenwerking
Een belangrijk kenmerk van onze werkwijze in de hierboven beschreven activiteiten is *structurele samenwerking (long term partnerships)*.

In alles wat we doen, streven we naar langdurige, structurele samenwerkingen. In een gezamenlijke zoektocht naar het onbekende, geloven we dat de kracht en het belang van de relatie even waardevol kan zijn als de effectieve inhoud ervan. We streven er dan ook naar om onze contacten en partners in aanraking te laten komen met zoveel mogelijk van onze kennis, netwerk en activiteiten. Zelfs wanneer een samenwerking ogenschijnlijk vluchtig is, blijven we aandachtig voor mogelijkheden en kansen die zich in een later stadium kunnen voordoen.

Baltan Laboratories kent een aantal partners uit de industrie, (semi-)overheid, culturele sector waarmee we structureel samenwerken voor de langere termijn. Deze partners zetten vragen uit bij ons om ideeën en mogelijkheden te onderzoeken op een manier die zij zelf niet kunnen omdat wij toegang hebben tot creatieve geesten en designers die voor hen interessant zijn en omdat wij op een andere manier werken dan zij zelf. Aan de andere kant houden zij ons scherp met hun vragen en bieden zij ons toegang tot gebieden, expertise of technologie waar wij niet meteen entree hebben.

In al onze activiteiten hebben we al partnerschappen met educatieve organisaties en initiatieven. Dit is een strategische keuze om toegang te krijgen tot het out-of-the –box denken van studenten en om onze filosofie in te bedden in de toekomstige generatie.
Voor de komende jaren willen we een zelfde strategie uitrollen met organisaties en initiateven die een sterke voeling hebben met wat er leeft in de stad. Dit om de inzichten uit de Baltan activiteiten breder te toetsen en in te pluggen op de initiatieven van actieve burgers en grassroots initiatieven.

Elk van deze componenten beschrijven we in hoofdstuk 5 in meer detail.

7. Onze toekomst

Baltan Laboratories onderscheidt zich van andere 'labs' door een fluïde vorm van werken, door de nadruk op nieuwe en onverwachte verbindingen, door de open innovatieprocessen, en wellicht ook door onnadrukkelijke bescheidenheid: we vinden het belangrijker wat er gebeurt dan dat onze naam overal bovenaan staat. We zijn wel de enige op dit gebied in Zuid-Nederland. En we zijn in ieder geval uniek door onze locatie en de geschiedenis waarmee we ons verbonden voelen: het NatLab op Strijp S, een erfgoed wat ons inspireert en voortdurend uitdaagt.

We willen in de periode 2017-2020 doorgroeien naar vijf lopende programma's. We hebben er nu twee en voor de derde nemen we een aanloop in 2016. Om in de periode 2017-2020 onze ambities verder waar te maken, hebben we meer zekerheid nodig over onze publieke financiering dan we nu hebben.

We beschrijven de toekomstideeën voor de lopende programma's en voor een programma in ontwikkeling. Daarna gaan we in op

- Seeds
- het creëren van verbinding en communities
- werken in opdracht
- en op structurele samenwerkingen.

→ Programma's

Age of Wonderland zal in 2017 een programma uitvoeren tijdens de 'World Future Expo'. We nodigen creatieven uit vanuit de hele wereld om te werken aan sociale innovatie in relatie tot urbanisatie en met name de uitdagingen van bestaande en toekomstige mega-steden. Nu al woont meer dan de helft van de wereldbevolking in een stedelijke omgeving met alle gevolgen van dien voor de economische, sociale en ecologische structuren. Tevens laten we de resultaten en de processen zien van de eerder uitgevoerde projecten, niet alleen om de voortgang te presenteren, maar ook om de lokale impact van de projecten weer te geven. Age of Wonderland is een voorbeeld van de manier waarop open innovatie en wederkerigheid zowel Nederlandse als buitenlandse deelnemers hebben geïnspireerd en hoe Zuid-Noord-Zuid netwerken zijn opgebouwd.

In 2017 maken we ook de balans op van de eerste jaren en moet duidelijk worden op welke manier we de kracht van het Age of Wonderland programma het best nog verder

tot ontplooiing kunnen laten komen. Een aanzet hiervoor maken we al in 2016. Samen met Hivos en de Dutch Design Foundation zetten we een "Theory of Change" traject in waarin we potentiële toekomstscenario's voor Age of Wonderland exploreren, vertrekkende van de vooropgestelde doelen en gewenste impact. Op basis van de huidige inzichten willen we in elk geval meer en meer de nadruk leggen op het aspect 'change agency', waarin we een permanente context creëren voor kennisuitwisseling die minder afhankelijk is van de dynamiek van de huidige residencies. Doel moet ook zijn om continuïteit te geven aan thema's die nu als pieken naar voor komen tijdens de jaarlijks gekozen thema's. Tot slot kijken we ook naar de governance, juridische structuur en naar de meest effectieve organisatievorm onder de drie samenwerkingspartners van Age of Wonderland.

Hack the Body wordt eveneens voortgezet. Na het succesvol opbouwen van een actief partnernetwerk en kritische massa rondom het thema, ligt de nadruk op verdere professionalisering in het creëren en delen van kennis. De komende jaren zal Baltan een toenemende toegevoegde waarde scheppen, bijvoorbeeld door het blijvend organiseren van drie tot vier expertmeetings per jaar, al dan niet gekoppeld aan publieke presentatiemomenten. Ook door het opzetten van een online kennisdatabank en discussieplatform rond de thema's in het programma. En door in toenemende mate de kruisbestuiving te zoeken met niet-artistieke activiteiten en communities. Zo loopt reeds een aanvraag binnen de het Horizon 2020 programma van de EU, waarbij Baltan's Hack the Body programma mede invulling geeft aan de 'creatieve implementaties' van pilotprojecten binnen een groot consortium rond Internet of Things (IoT). We willen ook onderzoeken hoe we de kennis en activiteiten binnen het Hack the Body programma kunnen ontsluiten tijdens bijvoorbeeld technische en wetenschappelijke conferenties.

In 2016 maken we een start met een nieuw programma: *Economia*. We gaan het economisch denken hacken dat zo dominant is geworden. De logica van het neoliberale denken lijkt onhoudbaar en loopt voortdurend tegen de grenzen aan van klimaatverandering, sociale ongelijkheid en onzekerheid. Economie gaat in oorsprong over menselijk gedrag, maar wordt de laatste decennia bevroren in wiskundige modellen.

We creëren een geestelijk laboratorium waarin we tijdelijk uit het bestaande frame stappen. Economie gaat over evolutie, over spel, over fictie, over magie en over vraag en aanbod, het wordt tijd om daar op een onverwachte, speelse en fundamentele wijze naar te kijken.

We werken toe naar een festival dat in januari 2017 plaats gaat vinden op Strijp S, net zoals het festival Age of Wonder van maart 2014. Het programma gaat bestaan uit een serie van keynotes van mensen met visies vanuit verschillende disciplines, met daaromheen een narratieve cirkel met films en theater en een artistieke cirkel van installaties, speelse interventies en workshops. Met o.a. David Graeber, Renzo Martens, Douglas Rushkoff & Paul Mason, maar ook een debat of workshop over de waarde van het bedrijfsleven met familiebedrijven en multinationals. Een programma dat nog volop in ontwikkeling is.

Net zoals het Age of Wonderland programma is ontstaan uit een element van het driedaagse Age of Wonder festival, zullen ook uit het driedaagse Economia-festival ideeën naar boven komen die leiden tot een inhoudelijk raamwerk dat zich verder ontvouwt binnen de lange termijnprogrammering de komende jaren. We werken actief samen met het Van Abbemuseum in de ontwikkeling van Economia. Daarbij zullen we een vervolg verder ontwikkelen tijdens het internationaal symposium georganiseerd door Van Abbe museum in het kader van de "Caucus". Met Geert Lovink van Moneylab, Institute of Network Cultures, gaan we ook een lange termijn partnerschap aan omdat onze ambities daarin gelijk oplopen en we elkaar daarin verder willen versterken ook op Europees niveau. Verder zijn er gesprekken gaande met vertegenwoordigers uit bedrijfsleven en de EU voor het creëren van spin-offs van het driedaagse festival voor specifieke doelgroepen, zoals beleidsmakers uit de financiële en politieke wereld.

→ Seeds

We zijn al voorzichtig aan het proeven van ideeën en trends die we om kunnen zetten in toekomstige programma's. Enkele daarvan zullen we eerst uitzetten via Seeds.

Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld: hybriden tussen mens-machine-biologie; de veranderende grenzen van het publiek-private domein door technologische ontwikkeling; de toegenomen complexiteit van de relatie individualisering-collectivisering door het gebruik van digitale technologie; de toegenomen onzekerheid van het bestaan sinds het ontploffen van de voortgangsbelofte versus de magie van de maakbare technologisch bestaan.

Zo'n idee is ook *The Future Commons*. Deze gaat uit van het idee dat, hoe ongrijpbaar ook, onze toekomst het gezamenlijk gemeengoed is van iedereen. Deze thematiek willen we benaderen via verschillende interventies en samenwerkingen met zowel bestaande als nieuwe partners. Hierin onderzoeken we de verschuivende grenzen van het publieke goed en de impact van technologie op ons gemeengoed, het eigenaarschap en empowerment van het individu. Momenteel zijn gesprekken gaande voor samenwerking

met het Van Abbemuseum en MOTA (Museum of Transitory Art) in Ljubljana, Slovenië.

Ook zijn er gesprekken gaande met curator Ine Geevers, bekend van de expositie Hacking Habitat en the Art of Control. We onderzoeken de mogelijkheid om in de toekomst gezamenlijk op te trekken voor een nieuw te bepalen thematiek waarin de relatie met de stad Eindhoven en de rol van (intieme) technologie op de mens centraal staat. De komende tijd onderzoeken we of we deze ideeën vorm kunnen geven door kleine interventies te laten plaatsvinden die uiteindelijk accumuleren in een groter publiek evenement in de loop van 2018.

→ Creëren van verbindingen en gemeenschappen

Dat er behoefte is aan meer verbindingen, hoeft geen betoog. In Eindhoven alleen al bestaan talloze initiatieven die op een of andere manier meerwaarde bieden aan individuele makers en grotere bedrijven en organisaties. Een niet-uitputtende lijst: Social Fridays (Seats2Meet), Pecha Kucha (TAC), Stadsdiner (High Tech Campus, TU/e, Gemeente Eindhoven), DIT (Extrema), Bean Open Lab (Fontys, Greenhouse Group, STRP), Wonderlab (STRIJP-S), MAD, enz..

Op lokaal niveau werken we (voorlopig) onder de radar met een aantal sleutelfiguren en -organisaties die belangrijke knooppunten innemen in dit netwerk, aan een manier om het bestaande aanbod beter aan elkaar te verbinden en beter te ontsluiten voor de buitenwereld. En van daaruit te kijken of er belangrijke schakels ontbreken die we in het leven moeten roepen. Het uiteindelijke doel is om meer initiatieven te laten uitgroeien en een sterkere reputatie te creëren richting (inter)nationale stakeholders. Een dergelijke community laat zich niet regisseren, maar moet organisch groeien. Het is op dit moment dan ook onmogelijk uitspraken te doen over de concrete plannen en vormgeving.

Wat wel reeds duidelijk is, is dat het ecosysteem zich verder organiseert rond een aantal “componenten”. Deze zijn het ter beschikking stellen van:

- waardevolle verbindingen in het netwerk
- kennis, expertise en coaching
- tools en equipment
- ruimtes.

Ook is het haast niet anders denkbaar dat deze community bovenop de fysieke ontmoetingen ook een belangrijke virtuele component zal hebben. Er zal een drempel voor toetreding ingebouwd worden en een mechanisme van sociale controle (peer-to-peer) om te bewaken dat de community kwalitatief excellent en tegelijk schaalbaar blijft.

Op Europees niveau zijn de plannen iets meer ‘geregisseerd’. In 2016 starten we de Creative Ring met vijf co-founders: Aarhus, Barcelona, Brussel, Gent, Eindhoven. Deze zetten een eerste reeks activiteiten op en bepalen ook de spelregels voor deelname en verdere groei. In 2017 moet een volgende reeks extra regio’s bereid gevonden worden om aan te sluiten. Tegen 2020 wil de Creative Ring uitgroeien tot een actief netwerk van 15 tot 20 regio’s in Europa, met mogelijk ook satellieten wereldwijd. In elke regio willen we deelnemers uit overheid, onderwijs, bedrijfsleven, kennisinstellingen en creatieve industrie. De Creative Ring zal een portfolio aanbieden van events (zowel opgezet door de leden als vanuit de centrale organisatie) en services (bv. Masterclasses). Doel is (net zoals op het lokale niveau) om individuele projecten en makers versneld te laten groeien tot hun volle potentieel. En dan kijken we breder dan alleen startups, dus ook vanuit andere vormen van waardecreatie zoals artistiek, maatschappelijk, sociaal, enz..

→ Werken in opdracht

In eerste instantie zal Baltan zich inzetten om Creative Lab Brainport succesvol te laten uitgroeien. In vier jaar tijd moet dit initiatief meer dan 40 bedrijven aan zich binden en 600 studenten bereiken om meer dan 60 reële opdrachten uit te voeren.

Verder is het is voor ons moeilijk te voorspellen welke opdrachten er vanaf 2017 nog op ons af zullen komen. Tot nu komen uit onze programma’s en Seeds telkens nieuwe ideeën en contacten voort, waarvan sommigen leiden tot een opdracht. Dit kan variëren van de vraag voor een kortlopende workshop of lezing tot het begeleiden van een langdurig innovatie- of verandertraject. Vanuit onze huidige strategie en focus nemen we niet elke opdracht aan, maar betrekken we daarvoor geschikte organisaties en initiatieven in ons netwerk (zoals Arteconomy). Vanuit cultureel ondernemerschap en onze ambitie om onszelf te blijven vernieuwen, blijven we openstaan voor opdrachten die ons uitdagen om nieuwe stappen te zetten, duurzame financieringsbronnen aan te boren en nieuwe verbindingen te slaan

Structurele samenwerking

De bestaande structurele samenwerking met o.a. Holst Centre, Hivos, Van Abbemuseum en Fontys wordt voortgezet. Begin 2016 evalueerden we de samenwerking met Holst Centre. Zij hebben blijvend behoefte aan drie zaken: het ontwikkelen van demo’s en concepten, creatieve interactie in onderzoeksprogramma’s en aan een laagdrempelige ingang in de creatieve industrie. Aangezien Baltan daar zeer goed in voldoet, is voortduren van de samenwerking

verzekerd. Soortgelijke behoeften zijn van toepassing bij de andere samenwerkingspartners.

Ook met Hivos is de samenwerking tot eind 2017 en via een formele intentie tot 2020 verzekerd. Met VPRO Medialab lopen gesprekken om de samenwerking te formaliseren.

De bewuste keuze om ons te profileren via onze lange termijnprogramma's maakt het mogelijk om de komende jaren meer gericht en proactief structurele partners aan ons te binden. We starten met de lopende programma's waarbij we bestaande contacten activeren en nieuwe contacten onderzoeken. Een lijst met potentiële toekomstige partners kan op aanvraag ingekeken worden, maar is om redenen van vertrouwelijkheid niet opgenomen in dit document.

8. Organisatie

Baltan Laboratories is gevestigd in het oude NatLab en ziet zich ook als erfgenaam van het oude gedachtengoed. Maar Baltan zet dat voort in een 21e eeuwse setting, net zoals het gebied zelf is opengegooid, volgestroomd met creatieve bedrijvigheid en toegankelijk voor het publiek. We verbinden technologie van nu met kunst, design en wetenschap. En we doen dat op de manier van nu, met een kleine wendbare organisatie.

De kernorganisatie van Baltan bestaat uit zeven mensen waarvan vijf in loondienst werkzaam zijn en twee als freelancers betrokken zijn bij de organisatie. Baltan Laboratories heeft een artistiek directeur en een algemeen directeur. De artistieke achtergrond van de één en de technologische ervaring van de ander versterken elkaar. Het kernteam bestaat verder uit twee programmaleiders die verantwoordelijk zijn voor het beheer, de communicatie, productie en financiën van de lange termijn programma's. Daarnaast is er een officemanager en twee project officers die zorgen voor het dagelijkse beheer en communicatie van de organisatie op corporate niveau. We bieden permanent twee stageplekken en werken daarnaast met een pool van twintigtal vrijwilligers tijdens publieke evenementen. Tot slot werken we met een kring van VIF's: Very Important Freelancers die we inhuren voor werkzaamheden rondom productie, communicatie en vormgeving gedurende het hele jaar.

Het bestuur van Baltan bestaat uit een mix van sleutelfiguren die verbonden zijn aan organisaties gehuisvest in Eindhoven en zodoende een groot netwerk met zich meebrengen. Het Baltan-bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van musea, educatie, industrie en bedrijfsleven. (Interim) voorzitter is Herman Schoo, senior onderzoeker Holst Centre. Overige bestuursleden bestaan uit Annie Fletcher, Chief Curator Van Abbemuseum, aangevuld met Danielle Arets, lector Design Academy en Eefje Op den Buysch, coördinator aan Fontys Academy for Creative Industries. In de nabije toekomst zullen we het Bestuur nog verder uitbreiden met een of meerdere leden met een financieel/ondernemersprofiel en bij voorkeur niet uit het Eindhovense netwerk.

Strategische adviseur
Om de internationale ontwikkelingen en de verbindende rol tussen de creatieve en industriële sector verder vorm te geven werkt Baltan met strategisch gekozen adviseurs die bij voorkeur internationaal actief zijn. Deze adviseurs selecteren we vanwege hun affiniteit met de doelstellingen en ambitie van Baltan. Om voeling te houden met internationale ontwikkelingen op het snijvlak van kunst en wetenschap is voor de komende twee jaar Ariane Koek uit Londen aangetrokken. Zij voorziet ons op gezette tijden van feedback en deelt actief haar netwerk als onafhankelijk adviseur. Meetings vinden gemiddeld vier keer per jaar plaats via Skype of tijdens een bezoek in Nederland of Londen. Ariane Koek is naast de oprichter van het vermaarde internationale kunstenprogramma bij CERN in Geneve, werkzaam als beleidsadviseur voor de Europese Commissie afdeling ICT en actief als directeur voor het internationale kunst en wetenschapsfestival Pestival.